

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA X

ANTEJA OŽBOLT

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana ANTEJA OŽBOLT, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica zaključne strokovne naloge z naslovom ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA X, pripravljene v sodelovanju s svetovalko mag. ALEKSANDRO ŠOBOTA.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo zaključne strokovne naloge na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v zaključni strokovni nalogi, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predložene zaključne strokovne naloge dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 7.10.2013

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 OPREDELITEV ANALIZE POSLOVANJA	2
2 PREDSTAVITEV PODJETJA	5
3 ANALIZA BILANCE STANJA	5
3.1 Analiza sredstev	6
3.1.1 Dolgoročna sredstva	7
3.1.2 Kratkoročna sredstva	8
3.2 Analiza obveznosti do virov sredstev	10
4 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA	12
4.1 Analiza prihodkov	13
4.2 Analiza odhodkov	13
4.3 Analiza stroškov	14
5 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA	15
5.1 Kazalniki plačilne sposobnosti	15
5.2 Kazalniki uspešnosti	17
5.3 DuPontov sistem povezanih kazalnikov	20
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI	25

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Organizacijska struktura podjetja X</i>	5
<i>Slika 2: DuPontov sistem povezanih kazalnikov, na primeru podjetja X za leto 2012</i>	22

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Obseg in struktura sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	6
<i>Tabela 2: Koeficient obračanja celotnih sredstev v letih 2011 in 2012</i>	7
<i>Tabela 3: Obseg in struktura dolgoročnih sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	7
<i>Tabela 4: Obseg in struktura kratkoročnih sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	8
<i>Tabela 5: Koeficient obračanja obratnih sredstev in dnevi vezave v letih 2011 in 2012</i>	9
<i>Tabela 6: Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev v letih 2011 in 2012</i>	10
<i>Tabela 7: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetja v letih 2011 in 2012</i>	11
<i>Tabela 8: Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti v letih 2011 in 2012</i>	11
<i>Tabela 9: Poslovni izid preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	12
<i>Tabela 10: Obseg in struktura prihodkov preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	13
<i>Tabela 11: Obseg in struktura odhodkov preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	14

<i>Tabela 12: Obseg in struktura stroškov preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 13: Obseg in struktura stroškov blaga, materiala in storitev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 14: Kazalniki likvidnosti preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 15: Produktivnost dela v podjetju X v letih 2011 in 2012</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 16: Realna produktivnost* dela v podjetju X v letih 2011 in 2012</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 17: Kazalnik ekonomičnosti preučevanega podjetja za leti 2011 in 2012</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 18: Dobičkonosnost sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 19: Dobičkonosnost kapitala preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 20: Čista dobičkovnost prihodkov</i>	<i>20</i>

UVOD

V večini podjetij se nenehno sprašujejo, kaj izboljšati v poslovanju in kako to storiti. Z analizo poslovanja pa iščejo odgovore na ta vprašanja (Pučko, 1998, str.1).

Podjetnik, katerega cilj je ustvarjanje čim večjega dobička v podjetju, se pogosto srečuje z vprašanjem, kako spremljati in analizirati poslovanje lastnega ali tujega podjetja. Pri analiziranju lastnega podjetja ima na razpolago vse informacije, pri analiziranju tujega pa je običajno omejen na letne računovodske izkaze. V pomoč sta mu predvsem bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. Pomembno pa je, da zna te informacije pravilno razumeti ter ovrednotiti. S primerjanjem posameznih kategorij iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida pa lahko pridobi pomembne informacije o uspešnosti podjetja (Bojnec, Čepar, Kosi & Nastav, 2007, str. 219, 235).

Predmet zaključne strokovne naloge je analiza poslovanja izbranega podjetja na osnovi računovodskih izkazov za leti 2011 in 2012. Analizo poslovanja izdelujem na podlagi podatkov konkretnega podjetja, ki ga zaradi tajnosti v nadaljevanju imenujem »podjetje X«.

Namen zaključne strokovne naloge je analizirati poslovanje podjetja X s pomočjo podatkov, ki jih nudijo računovodski izkazi. Z analizo želim ugotoviti, kako uspešno je podjetje poslovalo v letih 2011 in 2012 ter preučiti neugodne/ugodne spremembe v poslovanju.

Cilji zaključne strokovne naloge so:

- predstaviti teoretičen vidik analize poslovanja ter njen pomen,
- analizirati poslovanje podjetja s pomočjo računovodskih izkazov,
- podrobneje analizirati bilanco stanja in izkaz poslovnega izida,
- analizirati uspešnost poslovanja s pomočjo računovodskih kazalnikov,
- preučiti razloge za negativne/pozitivne spremembe v poslovanju preučevanega podjetja.

Uvodu sledi opredelitev analize poslovanja ter pomen analiziranja poslovanja s pomočjo kazalnikov. V tem poglavju predstavim analizo poslovanja ter pomen računovodskih izkazov pri analiziranju poslovanja podjetja. Na kratko predstavim uporabnike analize in analizo s kazalniki. V drugem poglavju sledi predstavitev izbranega podjetja. V tretjem, četrtem in petem poglavju sledi analiza poslovanja izbranega podjetja v letih 2011 in 2012. V tretjem poglavju izdelam analizo bilance stanja, kjer predstavim obseg in strukturo sredstev ter obveznosti do virov sredstev in jih nato dodatno razčlenim. V okviru le-teh predstavim še kazalnike obračanja. V četrtem poglavju izdelam analizo izkaza poslovnega izida, kjer predstavim spremembo poslovnega izida, ter strukturo in obseg prihodkov, odhodkov in stroškov. V petem poglavju predstavim analizo uspešnosti, kjer se osredotočim na različne kazalnike in izdelam DuPontov sistem povezanih kazalnikov. Zaključno strokovno nalogo zaključim s sklepom, v katerem podam ključne ugotovitve.

1 OPREDELITEV ANALIZE POSLOVANJA

Beseda analiza izhaja iz grške besede »analysis« in pomeni členitev neke celote ali enote na sestavne dele. Z razvojem je beseda, v različnih znanstvenih področjih, dobila širši pomen, kot je ocenjevanje, raziskovanje, pojasnjevanje, ugotavljanje in presoja (Bergant, 2007, str. 20).

Lipovec (1983, str. 15) definira analizo poslovanja takole: »Analiza poslovanja je proces sistematičnega spoznavanja konkretnega poslovanja podjetja z določenim ekonomsko organizacijskim namenom.«

Pučko (1998, str. 3) označuje analizo poslovanja s tremi sestavinami, in sicer s procesom spoznavanja, z objektom ter z namenom. Analizo poslovanja podjetja opredeljuje kot proces spoznavanja konkretnega poslovanja podjetja z določenim organizacijskim in ekonomskim namenom. Lipovec (1983, str. 16) meni, da mora biti predmet analize poslovanja poslovanje konkretnega podjetja.

Pučko (2004, str. 11) opredeljuje tri vidike določanja namena analize poslovanja, in sicer:

- ekonomski vidik,
- organizacijski vidik,
- uporabniški vidik.

Primaren namen analize poslovanja je izboljšati ekonomsko uspešnost poslovanja konkretnega podjetja. Organizacija omogoča dosegati zastavljene cilje podjetja, namen analize poslovanja pa je odvisen tudi od interesov uporabnikov analize (Pučko, 2004, str. 11).

Analiza poslovanja je vedno namenjena nekemu uporabniku. Le-te pa lahko delimo na **interne** in **eksterne**. Interni uporabniki analize poslovanja so lahko zaposleni v podjetju, vodstvo podjetja ter posamezne organizacijske enote. Med eksterne uporabnike pa štejemo dobavitelje, banke, kupce, delničarje, sindikate, konkurente, fakultete, sodišča, gospodarske zbornice, občine in podobno (Lipovec, 1983, str. 21-24).

Največ informacij o uspešnosti poslovanja podjetja vsebujejo računovodski izkazi, zato so za uporabnike le-ti pomemben vir podatkov. Med temeljne računovodske izkaze uvrščamo:

- bilanco stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz gibanja kapitala,
- izkaz finančnega izida ali denarnih tokov.

Bilanca stanja je dvostranski računovodski izkaz, ki prikazuje stanje sredstev na eni strani in obveznosti do virov sredstev na drugi, na določen dan. **Izkaz poslovnega izida** je

računovodski izkaz, ki prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid podjetja v določenem obračunskem obdobju. **Izkaz gibanja kapitala** je računovodski izkaz, ki prikazuje spremembe sestavin kapitala v določenem obračunskem obdobju. **Izkaz finančnega izida** je računovodski izkaz, ki prikazuje spremembe stanja denarnih sredstev v določenem obračunskem obdobju (Hočevar & Igličar, 1998, str. 151-166).

Podatke iz računovodskih izkazov je smiselno zaradi boljše preglednosti podrobneje analizirati in jih primerjati z drugimi podatki. Največkrat se za primerjanje uporabljajo podatki preteklega poslovanja, podatki o načrtovanem poslovanju ter podatki o poslovanju podjetij iste panoge. Prikažemo jih v obliki deležev, relativnih števil, trendov ipd. (Hočevar & Igličar, 1997, str. 219).

Za analiziranje podatkov, ki jih ponujajo računovodski izkazi, se največkrat uporabljajo tri vrste analiz: navpična analiza, vodoravna analiza ter analiza s kazalniki.

Pri **navpični analizi** se kategorije v računovodskih izkazih prikazujejo kot relativni deleži glede na izbrano celoto. Celoto lahko predstavljajo na primer celotna sredstva podjetja, obveznosti do virov sredstev, celotni prihodki ali odhodki, celotni stroški in podobno. Kategorije so prikazane kot deleži, kar omogoča primerjavo s podjetji v isti panogi.

Z **vodoravno analizo** ugotavljamo vrednost in odstotek spremembe določene kategorije v računovodskih izkazih. Pri tej analizi so osnova za primerjanje vrednosti preteklega leta. Tako dobimo informacije o velikosti in spremembi posameznih kategorij. Te informacije so nam v pomoč pri ugotavljanju ali se je poslovanje podjetja v obdobju izboljšalo ali poslabšalo in na podlagi le-teh ugotovimo, kje so potrebne spremembe in izboljšave.

Pri analizi računovodskih izkazov pa se največkrat uporablja **analiza s kazalniki**. To so relativna števila, ki odražajo razmerje med dvema ekonomskima kategorijama (Hočevar & Igličar, 1997, str. 221-230).

Milost (2009, str. 164) je mnenja, da so kazalniki poslovanja pomembno sredstvo računovodskega analiziranja. Kazalnik je relativno število, ki ga dobimo s primerjavo dveh vrednosti. Glede na naravo primerjanih vrednosti ločimo koeficient, indeks in stopnjo udeležnosti.

Indeks je relativno število, ki izraža razmerje med enakima vrednostima, ki odražata različne, vendar med seboj sorodne pojave. Dobljeni količnik pomnožimo s 100 in ga tako izrazimo v odstotkih. Splošna formula za izračun indeksa je predstavljena v enačbi (1). Glede na podatka v števcu in imenovalcu lahko razlikujemo med časovnimi, krajevnimi in stvarnimi indeksi.

$$I_{t/0} = \frac{Y_t}{Y_0} \times 100 \quad (1),$$

kjer je:

$I_{t/0}$ – indeks

Y_t – primerjana vrednost pojava

Y_0 – vrednost osnove s katero primerjamo.

Koeficient je relativno število, ki izraža razmerje med različnima vrednostima, ki odražata med seboj primerljive pojave. Izračunamo ga tako, da en podatek delimo z drugim. Podatka pa morata biti vsebinsko smiselna, enako krajevno opredeljena ter se nanašati na isti časovni interval ali trenutek. Splošna formula za izračun koeficienta je predstavljena v enačbi (2).

$$K = \frac{Y}{X} \quad (2),$$

kjer X in Y predstavljata podatka, ki se nanašata na raznovrstna pojava.

Stopnja udeležnosti je relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostima, od katerih se prva nanaša na del, druga pa na celoto istega pojava. Dobljeni količnik pomnožimo s 100 in tako dobimo odstotek udeležbe dela v celoti. Splošna formula za izračun stopnje udeležnosti je predstavljena v enačbi (3) (Bregar, Ograjenšek & Bavdaž, 2000, str. 58; Fundak & Mohorič, 2010, str. 34; Hočevnar & Igljčar, 1997, str. 229; Milost, 2009, str. 165).

$$P_j = \frac{Y_j}{Y} \times 100 \quad (3),$$

kjer je:

P_j – stopnja udeležnosti

Y_j – del pojava

Y – celoten pojav.

Najpogostejši kazalniki, ki se uporabljajo pri analizi računovodskih izkazov so kazalniki financiranja, kazalniki investiranja, kazalniki likvidnosti, kazalniki obračanja, kazalniki solventnosti in kazalniki uspešnosti. Od naših potreb in ciljev je odvisno, katere kazalnike bomo dejansko uporabljali pri analizi poslovanja določenega podjetja. Če dolgoročno spremljamo poslovanje nekega podjetja je pomembno, da izbiramo vedno enake kazalnike ter upoštevamo vse okoliščine, v katerih je podjetje (Bojnec et al., 2007, str. 242).

Bergant (2013, str. 174) ugotavlja, da kazalnik kot tak ni koristen in mora biti v analiziranju z nečim primerjan. Kazalnike lahko analiziramo tako, da:

- analiziramo spremembe kazalnikov v preteklosti, kjer ugotavljamo pretekla gibanja,
- analiziramo načrtovana gibanja, kjer primerjamo trenutno stanje z načrtovanim,
- analiziramo odmike kazalnikov od načrtovanih stanj, kjer iščemo vzroke za odmike od načrtovanega,
- analiziramo razlike do primerljivih kazalnikov (ang. »benchmarking«), kjer lahko primerjamo kazalnike s konkurentom, s povprečjem panoge, v kateri je podjetje, ali pa s povprečjem širšega poslovnega okolja.

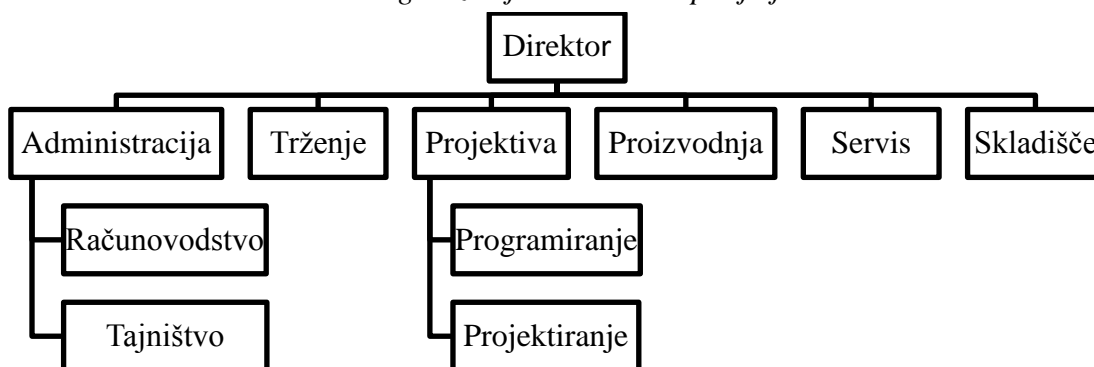
2 PREDSTAVITEV PODJETJA

Podjetje X je z obratovanjem pričelo v začetku 90-ih let, z enim zaposlenim. Podjetje se je hitro širilo in danes je v podjetju 18 zaposlenih. Spada med majhna podjetja, saj izpolnjuje dva od treh pogojev, ki jih določa 55. člen Zakona o gospodarskih družbah (Ur.L. RS št. 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013 Odl.US: U-I-311/11-16, v nadaljevanju ZGD-1). Ti pogoji so:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 7.300.000 EUR,
- vrednost aktive ne presega 3.650.000 EUR.

Glavna dejavnost podjetja je avtomatizacija proizvodnje, projektiranje in zastopanje svetovnih proizvajalcev v njihovi panogi. Podjetje vodi direktor in ustanovitelj, razdeljeno pa je na 6 oddelkov. Organizacijska struktura je prikazana na Sliki 1. V oddelku projektive pripravljajo projekte, po katerih v proizvodnji izdelajo naročen izdelek. V podjetju imajo tudi lastno skladišče za odpremo naročil, saj prodajajo izdelke zastopanih proizvajalcev. Servis skrbi za tehnično podporo kupcem ter odpravljanje napak v primeru nedelovanja naprav. V administraciji skrbijo za naročila in finance, za izdelavo ponudb in oglaševanje podjetja pa skrbijo v oddelku trženja. Trenutno so v podjetju 3 projektanti ter 3 programerji v oddelku projektive, 4 zaposleni v proizvodnji, 2 serviserja, skladiščnik, prodajni inženir, računovodkinja, administratoriki ter direktor (Podjetje X, 2013).

Slika 1: Organizacijska struktura podjetja X

Vir: Podjetje X, Organizacijska struktura podjetja X (interno gradivo), 2013.

3 ANALIZA BILANCE STANJA

Standard 39 v Slovenskih računovodskih standardih (Ur.L.RS118/2005 (10/2006 popr., 112/2006 popr., 90/2010 popr., 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 3/2007, 12/2008, 1/2010, 80/2011, 2/2012, 64/2012, v nadaljevanju SRS) opredeljuje **bilanco stanja** kot temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

3.1 Analiza sredstev

Sredstva podjetja delimo na dolgoročna in kratkoročna. Med dolgoročnimi sredstvi so najpomembnejša osnovna sredstva, med kratkoročnimi pa obratna sredstva. Pri ugotavljanju strukture sredstev nas zanimajo deleži, ki jih imajo posamezne skupine sredstev v celotnih sredstvih (Pučko, 1998, str. 86).

Tabela 1 prikazuje obseg in strukturo sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012. Celotna sredstva so se v letu 2012 glede na preteklo leto povečala za 10 odstotkov oziroma za približno 250.000 EUR. Glavni razlog je povečanje kratkoročnih sredstev za 150.000 EUR oziroma za 15,4 odstotke. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve so se zmanjšale za polovico, vendar zaradi njihove majhne vrednosti to ni bistveno vplivalo na obseg celotnih sredstev, saj njihova vrednost predstavlja komaj 0,5 odstotka vrednosti celotnih sredstev.

Tabela 1: Obseg in struktura sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
DR sredstva	1.408.611	58,5	1.510.371	57,0	107,2
KR sredstva	974.275	40,5	1.124.669	42,5	115,4
KR AČR	22.961	1,0	12.184	0,5	53,1
Skupaj sredstva	2.405.847	100,0	2.647.224	100,0	110,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Obračanje sredstev

Koeficient obračanja sredstev prikazuje, kolikokrat v letu dni se sredstva obrnejo. Izračunan je kot razmerje med celotnimi prihodki in povprečnim stanjem celotnih sredstev.

$$\text{Koeficient obračanja sredstev} = \frac{\text{Celotni prihodki}}{\text{Povprečno stanje sredstev}} \quad (4)$$

Kot je razvidno iz Tabele 2, so se v preučevanem podjetju sredstva v letu 2012 obrnila manj kot enkrat, medtem ko so se leto prej obrnila približno enkrat. Koeficient obračanja sredstev v letu 2012 znaša 0,85, kar pomeni da je podjetje z 1 EUR sredstev v povprečju ustvarilo 0,85 EUR prihodkov.

Tabela 2: Koeficient obračanja celotnih sredstev v letih 2011 in 2012

	Postavka	2010	2011	2012	I_{12/11}
a	Celotni prihodki		2.360.018	2.158.956	91,5
b	Sredstva	2.238.996	2.405.847	2.647.224	110,0
c = (b _t +b _{t-1})*0,5	Povprečno stanje sredstev		2.322.422	2.526.536	108,8
d = a/c	Obračanje sredstev		1,02	0,85	84,1

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

3.1.1 Dolgoročna sredstva

Dolgoročna sredstva predstavljajo dolgoročno vezani del sredstev podjetja. Praviloma so v poslovnem procesu prisotna več let. Podatke o obsegu dolgoročnih sredstev podjetja najdemo v bilanci stanja. Ker se obseg vrednosti sredstev stalno spreminja, je vrednost mogoče ugotoviti le na določen trenutek (Pučko, 1998, str. 27, 28).

Tabela 3 prikazuje obseg in strukturo dolgoročnih sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012. Dolgoročna sredstva so se v letu 2012 povečala le za 7 odstotkov, kar pomeni, da se njihova vrednost ni pretirano spremenila. Opredmetena osnovna sredstva so imela v obeh letih največji delež v dolgoročnih sredstvih, in sicer skoraj 100 odstotkov. V letu 2012 se vrednost opredmetenih osnovnih sredstev ni bistveno spremenila, povečala so se za približno 100.000 EUR oziroma za 7,4 odstotka. Dober odstotek v celotnih sredstvih predstavljajo še neopredmetena osnovna sredstva ter dolgoročne finančne naložbe. Neopredmetena osnovna sredstva so se v letu 2012, glede na preteklo leto, zmanjšala za 25,5 odstotkov oziroma za 3.302 EUR, dolgoročne finančne naložbe pa so se povečale za 35,4 odstotkov oziroma 2.753 EUR. Kot je razvidno iz Tabele 3, podjetje dolgoročnih poslovnih terjatev ni imelo.

Tabela 3: Obseg in struktura dolgoročnih sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I_{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Neopredmetena sredstva in DR AČR	12.963	0,9	9.661	0,6	74,5
Opredmetena osnovna sredstva	1.387.875	98,5	1.490.184	98,7	107,4
DR finančne naložbe in naložbene nepremičnine	7.773	0,6	10.526	0,7	135,4
Dolgoročne poslovne terjatve	0	0,0	0	0,0	/
Skupaj DR sredstva	1.408.611	100,0	1.510.371	100,0	107,2

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

3.1.2 Kratkoročna sredstva

Za kratkoročna sredstva je značilno, da hitro spreminjajo svojo obliko. Kratkoročna sredstva se iz začetne denarne oblike spreminjajo v obliko zalog surovin in materiala, nato v obliko nedokončane proizvodnje, potem dobijo obliko terjatev do kupcev in nato nazaj do oblike denarnih sredstev. Tako kroženje je značilno za proizvodno podjetje. Z obstoječim obsegom kratkoročnih sredstev lahko podjetje s hitrejšim obračanjem le-teh ustvarja večji poslovni uspeh. Zato je smiselno spremljati in ocenjevati obseg in strukturo kratkoročnih sredstev ter hitrost njihovega obračanja (Pučko, 1998, str. 76, 77).

Kot je razvidno iz Tabele 4, podjetje v letih 2011 in 2012 sredstev za prodajo ter kratkoročnih finančnih naložb ni imelo, zato le-ta niso vplivala na spremembo strukture kratkoročnih sredstev. Največji delež v kratkoročnih sredstvih predstavljajo kratkoročne poslovne terjatve (54,6 odstotkov) ter zaloge (44,4 odstotkov). Celotna kratkoročna sredstva so se v letu 2012 povečala za dobrih 15 odstotkov oziroma za 150.000 EUR. Razlog temu je bilo povečanje zalog in kratkoročnih poslovnih terjatev, skupaj za 170.000 EUR, ter zmanjšanje denarnih sredstev za kar 36 odstotkov oziroma 20.000 EUR.

Tabela 4: Obseg in struktura kratkoročnih sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Sredstva za prodajo	0	0,0	0	0,0	/
Zaloge	452.065	46,4	499.692	44,4	110,5
KR finančne naložbe	0	0,0	0	0,0	/
KR poslovne terjatve	490.310	50,3	613.546	54,6	125,1
Denarna sredstva	31.900	3,3	11.431	1,0	35,8
Skupaj KR sredstva	974.275	100,0	1.124.669	100,0	115,4

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Obračanje obratnih sredstev

Obratna sredstva v toku poslovanja spreminjajo svojo obliko in imajo poleg fizične oblike še obliko pravic in denarja. Zato lahko obratna sredstva razdelimo na denar, zaloge ter terjatve. Podjetje z denarjem kupi surovine in materiale in ustvari zalogo. Materiali in surovine nadaljujejo v proizvodnjo, kjer se spremenijo v zaloge nedokončane proizvodnje. Nato dobi končne proizvode, ki jih kot zalogo končanih proizvodov hrani v skladišču. Proizvode proda kupcem in jim izstavi račun. Tako ima podjetje še terjatve do kupcev. Ko slednji plačajo, se terjatve spremenijo v denar in začne se nov reprodukcijski tok (Pučko & Rozman, 1996, str. 65).

Koeficient obračanja obratnih sredstev pove, kolikokrat v letu dni se obratna sredstva v povprečju pojavijo v določeni obliki. Iz enačbe (5) izhaja, da je koeficient obračanja obratnih sredstev opredeljen kot razmerje med poslovnimi odhodki v letu brez amortizacije in povprečnim stanjem obratnih sredstev. Obratna sredstva izračunamo kot vsoto zaloge, KR poslovnih terjatev in denarnih sredstev.

$$\text{Koeficient obračanja obratnih sredstev} = \frac{\text{Poslovni odhodki-amortizacija}}{\text{Povprečno stanje obratnih sredstev}} \quad (5)$$

Dnevi vezave obratnih sredstev povedo, v kolikšnem času se obratna sredstva preoblikujejo. Potrebni čas za preoblikovanje obratnih sredstev znaša manj kot leto dni. Dnevi vezave so izraženi kot razmerje med številom dni v letu in koeficientom obračanja obratnih sredstev, kar prikazuje enačba (6) (Milost, 2009, str. 170).

$$\text{Dnevi vezave obratnih sredstev} = \frac{365}{\text{Koeficient obračanja obr. sredstev}} \quad (6)$$

Tabela 5 prikazuje koeficient obračanja obratnih sredstev ter dneve vezave obratnih sredstev v letih 2011 in 2012. Koeficient obračanja obratnih sredstev je v letu 2012 znašal 1,95 in se je v primerjavi z letom 2011 zmanjšal za 14,5 odstotkov. Leta 2012 je koeficient obratnih sredstev znašal 1,95, kar pomeni, da se zaloge zamenja skoraj dvakrat na leto. V letu 2012 je bil vsak proizvod v skladišču povprečno 188 dni.

Tabela 5: Koeficient obračanja obratnih sredstev in dnevi vezave v letih 2011 in 2012

v EUR	2011	2012	I _{12/11}
Poslovni odhodki (brez amortizacije)	2.109.618	2.042.462	96,8
Povprečno stanje obratnih sredstev	926.770	1.049.472	113,2
Obračanje obratnih sredstev	2,28	1,95	85,5
Dnevi vezave obratnih sredstev	160	188	117,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev

Koeficient obračanja poslovnih terjatev kaže kolikokrat v enem letu se terjatve do kupcev obrnejo v denarna sredstva. Če pa delimo število dni v letu s koeficientom obračanja poslovnih terjatev, dobimo dneve vezave terjatev do kupcev, kar pomeni povprečni plačilni rok kupcev (Hočevar & Igličar, 1997, str. 240).

$$\text{Koeficient obračanja poslovnih terjatev} = \frac{\text{Čisti prihodki od prodaje}}{\text{Povprečno stanje poslovnih terjatev}} \quad (7)$$

$$\text{Dnevi vezave poslovnih terjatev} = \frac{365}{\text{Koeficient obračanja poslovnih terjatev}} \quad (8)$$

Tabela 6 prikazuje koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev ter dneve vezave letih v letih 2011 in 2012. Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev se je v letu 2012 zmanjšal za 19,8 odstotkov in znaša 3,90. To pomeni, da so se poslovne terjatve v tem letu obrnile približno štirikrat. Kupci so v povprečju poravnali svoje obveznosti do podjetja v 94 dneh, kar znaša 24,6 odstotkov več kot leto prej. V letu 2011 so kupci namreč svoje obveznosti v povprečju poravnali v 75 dneh. Razlog temu je lahko, da je podjetje v letu 2012 podaljšalo roke plačila.

Tabela 6: Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev v letih 2011 in 2012

	v EUR	2010	2011	2012	I _{12/11}
a	Čisti prihodki od prodaje		2.344.776	2.152.329	91,8
b	KR poslovne terjatve	474.731	490.310	613.546	125,1
c = (b _t +b _{t-1})*0,5	Povprečno stanje KR poslovnih terjatev		482.521	551.928	114,4
d = a/c	Obračanje KR poslovnih terjatev		4,86	3,90	80,2
e =365/d	Dnevi vezave KR poslovnih terjatev		75	94	124,6

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

3.2 Analiza obveznosti do virov sredstev

Melavc (2003, str. 108) meni, da podjetje hkrati s sredstvi prevzema še obveznosti do virov sredstev, do posojilodajalcev ter lastnikov kapitala. V podjetju imamo obveznosti do lastnih ali trajnih in izposojenih ali začasnih virov sredstev. Osnovni kapital zagotovi lastnik podjetja ob ustanovitvi, dolgovi pa so pridobljeni na podlagi prejetih obveznosti do drugih.

Iz Tabele 7 je razvidno, da so se celotne obveznosti v letu 2012 glede na preteklo leto povečale za 10 odstotkov oziroma slabih 250.000 EUR. Glavni razlog je bilo povečanje kratkoročnih obveznosti, tako finančnih kot poslovnih. Kratkoročne obveznosti so se povečale za slabih 150.000 EUR oziroma za 42,5 odstotkov. Ravno tako se je povečal tudi obseg dolgoročnih obveznosti, in sicer za kar 1270,7 odstotkov oziroma 80.055 EUR. Razlog temu je bilo povečanje dolgoročnih finančnih obveznosti. Vrednost kapitala se je povečala za 1,4 odstotka, zaradi povečanja dobička v letu 2012. Kratkoročne PČR imajo zanemarljivo vrednost, saj so v obeh letih znašale komaj slabih 0,05 odstotka v celotnih obveznostih. Rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev podjetje ni imelo.

Tabela 7: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Kapital	2.084.631	86,6	2.113.011	79,8	101,4
Rezervacije in DPČR	0	0,0	0	0,0	/
Dolgoročne obveznosti	6.300	0,3	86.355	3,3	1370,7
Kratkoročne obveznosti	313.906	13,0	447.169	16,9	142,5
Kratkoročne PČR	1.010	0,0	689	0,0	68,2
Skupaj obveznosti do virov	2.405.847	100,0	2.647.224	100,0	110,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Obračanje kratkoročnih poslovnih obveznosti

Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti nam pove kolikokrat se v povprečju obrnejo obveznosti do dobaviteljev. Kot sledi iz enačbe (9), je izračunan kot razmerje med stroškovno vrednostjo proizvodnje in povprečnim stanjem kratkoročnih poslovnih obveznosti. Stroškovna vrednost proizvodnje je seštevka stroškov blaga, materiala in storitev, stroškov dela ter drugih poslovnih odhodkov. Dnevi vezave poslovnih obveznosti pa povedo, kolikšen je povprečni plačilni rok podjetja svojim dobaviteljem. Dnevi vezave so izračunani tako, da število dni v letu delimo s koeficientom obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti (Hočevar & Igličar, 1997, str. 244).

$$\text{Koeficient obračanja KR posl. obv.} = \frac{\text{Stroškovna vrednost proizvodnje}}{\text{Povprečno stanje KR posl. obv.}} \quad (9)$$

$$\text{Dnevi vezave KR posl. obv.} = \frac{365}{\text{Koeficient obračanja KR posl. obv.}} \quad (10)$$

Tabela 8 prikazuje koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti ter dneve vezave le-teh v letih 2011 in 2012. Podjetje je v letu 2012 v povprečju poravnalo svoje kratkoročne poslovne obveznosti v 61-ih dneh, kar je za 16,3 odstotkov več kot leto prej. V letu 2011 so jih namreč v povprečju poravnali v 53-ih dneh. Podjetje torej poravnava svoje obveznosti mesec dni prej, kot to storijo njihovi kupci.

Tabela 8: Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti v letih 2011 in 2012

	v EUR	2011	2012	I _{12/11}
a	Stroškovna vrednost proizvodnje	2.109.618	2.042.462	96,8
b	Povprečno stanje KR poslovnih obveznosti	304.851	343.255	112,6
c=a/b	Obračanje KR poslovnih obveznosti	6,92	5,95	86,0
d=365/c	Dnevi vezave KR poslovnih obveznosti	53	61	116,3

Vir: Priloga 4.

4 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Poslovni izid v splošnem predstavlja razliko med prihodki in odhodki v obračunskem obdobju. V bilanci stanja postavke prikazujejo stanje vrednosti na določen dan, v izkazu poslovnega izida pa postavke prikazujejo tok vrednosti v določenem obračunskem obdobju (Mramor, 1993, str. 158).

Bojnec et al. (2007, str. 223) navajajo, da lahko poslovni izid razčlenimo na:

- **izid iz poslovanja**, ki je razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki,
- **izid iz financiranja**, ki je razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki,
- **izid iz rednega delovanja**, ki je seštevek izida iz poslovanja ter izida iz financiranja,
- **izid izven rednega delovanja**, ki je razlika med izrednimi prihodki in izrednimi odhodki.

Tabela 9 nam prikazuje spremembo poslovnega izida. Kot je razvidno, se je v letu 2012 poslovanje podjetja poslabšalo, saj se je celotni poslovni izid zmanjšal za kar 86,8 odstotkov oziroma za 187.005 EUR. Glavni razlog za to spremembo je zmanjšanje poslovnih prihodkov za 8,7 odstotkov oziroma približno 200.000 EUR. Kljub znižanju poslovnih odhodkov za 0,7 odstotka, se je izid iz poslovanja znižal za 89 odstotkov. Izid iz financiranja je leta 2012 znašal 1.093 EUR in se je, glede na leto 2011, zmanjšal za 60,8 odstotkov. Razlog temu je zmanjšanje finančnih prihodkov za 25,5 odstotkov in povečanje finančnih odhodkov za 160 odstotkov.

Tabela 9: Poslovni izid preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%*	EUR	%*	
Poslovni prihodki	2.356.393	100,00	2.152.484	100,00	91,3
Poslovni odhodki	2.144.103	90,99	2.129.196	98,92	99,3
Izid iz poslovanja	212.290	9,01	23.288	1,08	11,0
Finančni prihodki	3.316	0,14	2.471	0,11	74,5
Finančni odhodki	530	0,02	1.378	0,06	260,0
Izid iz financiranja	2.786	0,12	1.093	0,05	39,2
Izid iz rednega delovanja	215.076	9,13	24.381	1,13	11,3
Izredni prihodki	310	0,01	4.000	0,19	1290,3
Izredni odhodki	0	0,00	0	0,00	/
Izid izven rednega delovanja	310	0,01	4.000	0,19	1290,3
Celotni poslovni izid	215.386	9,14	28.381	1,32	13,2

Legenda: * Kot celoto sem izbrala poslovne prihodke. Navedeni odstotki torej prikazujejo delež posamezne kategorije glede na poslovne prihodke.

4.1 Analiza prihodkov

Prihodki podjetja zajemajo **prihodke od rednega delovanja** ter **izredne prihodke**. Prihodke od rednega delovanja lahko razčlenimo na prihodke iz poslovanja, to so vrednosti prodanih poslovnih učinkov ter na prihodke iz financiranja, ki so povezani s finančnim poslovanjem podjetja, to so obresti danih posojil, prejeti popusti, pozitivne tečajne razlike in podobno. Izredni prihodki pa nastanejo zaradi izrednih poslovnih dogodkov, kot so prejete subvencije, dotacije, blagajniški presežki in podobno (Bojnec et al., 2007, str. 222-223).

Tabela 10 nam prikazuje strukturo prihodkov podjetja za leti 2011 in 2012. Celotni prihodki so se v letu 2012 zmanjšali za 8,5 odstotkov oziroma za slabih 200.000 EUR. Največji delež v prihodkih, in sicer skoraj 100 odstotkov, zajemajo poslovni prihodki, ki so se v letu 2012 zmanjšali za 8,7 odstotkov. Izredni prihodki v vrednosti 4.000 EUR so v letu 2012 nastali zaradi subvencije. Zaradi prihodkov od obresti ter tečajnih razlik pa je podjetje imelo finančne prihodke. Slednji so se v letu 2012 zmanjšali za 25,5 odstotkov.

Tabela 10: Obseg in struktura prihodkov preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Poslovni prihodki	2.356.393	99,8	2.152.484	99,7	91,3
Finančni prihodki	3.316	0,1	2.471	0,1	74,5
Izredni prihodki	310	0,0	4.000	0,2	1290,3
Skupaj prihodki	2.360.019	100,0	2.158.955	100,0	91,5

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

4.2 Analiza odhodkov

Odhodki so nasprotje prihodkov, skupaj z njimi pa tvorijo poslovni izid podjetja. Odhodke delimo na redne in izredne, redne odhodke pa sestavljajo odhodki iz poslovanja (poslovni odhodki) ter odhodki iz financiranja (finančni odhodki). **Poslovni odhodki** so povezani s prodajanjem proizvodov, blaga, materiala in storitev, **finančni odhodki** pa izhajajo iz obresti za najeta posojila ter odpisov finančnih naložb. **Izredni odhodki** nastanejo zaradi neobičajnega zmanjšanja sredstev ali povečanja obveznosti do virov sredstev (Turk & Melavc, 2001, str. 70-75).

V Tabeli 11 je prikazana struktura odhodkov za leti 2011 in 2012. Celotni prihodki podjetja so v letu 2012 znašali 2,1 mio EUR in so se v primerjavi z letom 2011 zmanjšali za 0,7 odstotka oziroma dobrih 14.000 EUR. Največji delež v odhodkih (99,9 odstotkov) predstavljajo poslovni odhodki, ki so se v letu 2012 zmanjšali za 0,7 odstotka. Finančni odhodki so nastali zaradi posojil, prejetih od bank, ter tečajnih razlik. Izrednih odhodkov podjetje ni imelo.

Tabela 11: Obseg in struktura odhodkov preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Poslovni odhodki	2.144.103	99,98	2.129.196	99,94	99,3
Finančni odhodki	530	0,02	1.378	0,06	260,0
Izredni odhodki	0	0,00	0	0,00	/
Skupaj odhodki	2.144.633	100,00	2.130.574	100,00	99,3

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

4.3 Analiza stroškov

Pučko (1998, str. 59) je mnenja, da imajo stroški vedno pomemben vpliv na poslovni uspeh podjetja ter s tem na uspešnost poslovanja. Podjetja morajo v svojem poslovanju skrbeti za doseganje primerne ravni stroškov, tista podjetja, ki le-te ne dosegajo, pa hitro zaidejo v težave. Stroške proizvodnje je dobro spremljati in ocenjevati vsaj z dveh vidikov, in sicer z vidika obsega in strukture stroškov ter z vidika učinkovitosti gospodarjenja z njimi.

Stroški so cenovno izraženi potroški prvin poslovnega procesa. To so delovna sredstva, delovna sila, predmeti dela ter storitve. Stroške lahko delimo različno, iz splošne opredelitve stroškov pa lahko le-te razdelimo po načelnih oziroma naravnih vrstah stroškov. To so stroški delovnih sredstev, stroški dela, stroški predmetov dela in stroški storitev. V računovodstvu se podjetje srečuje še s stroški drugih dajatev ter stroški obresti. Iz stroškov materiala podjetje v praksi izloči nabavno vrednost prodanega blaga in materiala, saj to prikazujejo v okviru odhodkov (Turk & Melavc, 2001, str. 50-55).

V preučevanem podjetju uporabljajo nemško različico izkaza poslovnega izida, iz katere so razvidni tudi stroški po naravnih vrstah. Kot je razvidno iz Tabele 12 se stroški v letu 2012 niso bistveno spremenili. Zmanjšali so se za 0,7 odstotka. Največji del stroškov predstavljajo stroški blaga, materiala in storitev, in sicer 70 odstotkov vseh stroškov. Le-ti so se v letu 2012, glede na leto 2011, zmanjšali za 5 odstotkov, oziroma za 77.721 EUR. Stroški dela so se povečali za 10.000 EUR oziroma za 2 odstotka, glede na leto 2011.

Tabela 12: Obseg in struktura stroškov preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Stroški blaga, materiala in storitev	1.556.946	72,8	1.479.225	69,6	95,0
Stroški dela	547.397	25,6	557.978	26,3	101,9
Odpisi vrednosti	34.485	1,6	86.734	4,1	251,5
Skupaj stroški	2.138.828	100,0	2.123.937	100,0	99,3

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Tabela 13 prikazuje stroške blaga materiala in storitev v letih 2011 in 2012. Le-ti so se v letu 2012, glede na preteklo leto, zmanjšali za 5 odstotkov oziroma za 77.721 EUR. Stroški blaga in materiala so se zmanjšali za 140.891 EUR in tako predstavljali 81,2 odstotkov vseh stroškov blaga, materiala in storitev. Stroški storitev, ki predstavljajo 18,8 odstotkov vseh stroškov blaga, materiala in storitev, so se v letu 2012 povečali za 30 odstotkov oziroma za 60.000 EUR.

Pod stroške blaga in materiala spadajo stroški materiala, elektrike, goriva, pisarniškega materiala, delovnih oblek in podobno. Največji del teh stroškov predstavljajo stroški materiala (20 odstotkov), ki pa so se v primerjavi z letom 2011 zmanjšali. V stroške blaga in materiala je všteta tudi nabavna vrednost prodanega blaga in materiala, ki je leta 2012 znašala 920.000 EUR in predstavljala 76 odstotkov stroškov blaga in materiala.

Stroški storitev, ki jih je imelo podjetje, so bili na primer stroški prevoznih storitev, telefonskih in poštnih storitev, vzdrževanja, stroški dnevnic in kilometrine, vzdrževanje programske opreme, stroški reklamiranja, stroški špediterja. Največji del teh stroškov so predstavljali stroški fizičnih oseb, t.j. študentsko delo, avtorski honorar ter pogodbe o delu, in sicer 22 odstotkov oziroma dobrih 60.000 EUR. Le-ti pa so bili v letu 2011 bistveno manjši, znašali pa so 9.000 EUR.

Tabela 13: Obseg in struktura stroškov blaga, materiala in storitev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

Postavka	2011		2012		I _{12/11}
	EUR	%	EUR	%	
Stroški blaga in materiala	1.342.180	86,2	1.201.289	81,2	89,5
Stroški storitev	214.766	13,8	277.936	18,8	129,4
Skupaj stroški blaga, materiala in storitev	1.556.946	100,0	1.479.225	100,0	95,0

Vir: Podjetje X, Stroški blaga, materiala in storitev podjetja X (interno gradivo), 2013.

5 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA

5.1 Kazalniki plačilne sposobnosti

Plačilna sposobnost podjetja je sposobnost, da lahko poravna svoje zapadle obveznosti. Podjetje je plačilno sposobno takrat, ko ima na razpolago dovolj denarnih sredstev, da v določenem roku poravna obveznosti. Pri kazalnikih likvidnosti oziroma plačilne sposobnosti primerjamo postavke sredstev s postavkami obveznosti do virov sredstev. Ti kazalniki zanimajo predvsem posojilodajalce za odobritev kratkoročnih posojil. Najpomembnejši kazalniki likvidnosti so kratkoročni koeficient, pospešeni koeficient in hitri koeficient.

Kratkoročni koeficient prikazuje razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Vrednost kratkoročnega koeficienta naj bi znašala vsaj 2.

Razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi prikazuje tudi **pospešeni koeficient**, vendar so tu kratkoročna sredstev zmanjšana za zaloge. Vrednost pospešenega koeficienta naj bi znašala najmanj 1.

Vrednost **hitrega koeficienta** naj bi znašala največ 1 in se izračuna kot razmerje med denarnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Sredstva v denarni obliki so nedonosna, zato previsoka likvidnost zmanjšuje uspešnost poslovanja podjetja (Hočevar & Igličar, 1997, str. 236-239; Milost, 2009, str. 172; Rebernik, 2008, str. 371).

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \frac{\text{Kratkoročna sredstva}}{\text{Kratkoročne obveznosti}} \quad (11)$$

$$\text{Pospešeni koeficient} = \frac{\text{Kratkoročna sredstva-zaloge}}{\text{Kratkoročne obveznosti}} \quad (12)$$

$$\text{Hitri koeficient} = \frac{\text{Denarna sredstva}}{\text{Kratkoročne obveznosti}} \quad (13)$$

Tabela 14 prikazuje kratkoročni, pospešeni in hitri koeficient v letih 2011 in 2012. Kratkoročni koeficient je v letu 2011 znašal 3,10 kar je nad priporočljivo vrednostjo, t.j. vsaj 2. V letu 2012 se je glede na leto 2011, zmanjšal za 19 odstotkov in je tako leta 2012 znašal 2,52. Iz tega izhaja, da se je plačilna sposobnost podjetja zmanjšala, vendar ne pod priporočljivo mejo.

Pospešeni koeficient je v letu 2012 znašal 1,40 in se je glede na leto 2011 zmanjšal za 16 odstotkov. Kljub temu, da se je plačilna sposobnost zmanjšala, pa še vedno ostaja nad priporočljivo vrednostjo, ki znaša vsaj 1.

Hitri koeficient je bil v letu 2012 manjši od 1, kar ustreza priporočljivi vrednosti. V letu 2012 je znašal 0,03 in je bil za 74,8 odstotkov manjši kot leto prej, ko je znašal 0,10. Razlog za zmanjšanje je zmanjšanje denarnih sredstev za 64,2 odstotkov in povečanje kratkoročnih obveznosti za 42,5 odstotkov.

Tabela 14: Kazalniki likvidnosti preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

	2011	2012	I _{12/11}
Kratkoročni koeficient	3,10	2,52	81,0
Pospešeni koeficient	1,66	1,40	84,0
Hitri koeficient	0,10	0,03	25,2

Vir: Priloga 5.

5.2 Kazalniki uspešnosti

Produktivnost dela

Produktivnost dela nam prikaže koliko prihodkov v povprečju ustvari en zaposlen. Izračunana je kot razmerje med prihodki in povprečnim številom zaposlenih (14).

$$\text{Produktivnost} = \frac{\text{Prihodki}}{\text{Povprečno število zaposlenih}} \quad (14)$$

Tabela 15 prikazuje produktivnost dela za leti 2011 in 2012. Produktivnost se je v letu 2012, glede na preteklo leto, zmanjšala za 14 odstotkov, razlog temu pa je bilo zmanjšanje prihodkov ter povečanje števila zaposlenih. V letu 2012 je en zaposlen v povprečju ustvaril 128.280 EUR prihodkov.

Tabela 15: Produktivnost dela v podjetju X v letih 2011 in 2012

	v EUR	2011	2012	I _{12/11}
a	Prihodki	2.360.018	2.158.955	91,5
b	Povprečno število zaposlenih	15,83	16,83	106,3
c = a/b	Produktivnost	149.085	128.280	86,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

V Tabeli 16 je prikazana realna produktivnost dela v podjetju X za leti 2011 in 2012. Realna produktivnost podjetja je izračunana tako, da podatke deflacimiramo, kar pomeni, da podatke v tekočih cenah delimo z indeksom cen življenjskih potrebščin (ICŽP). Kot je razvidno iz Tabele 16, se je produktivnost dela po deflacioniranju prihodkov nekoliko zmanjšala, saj se je zmanjšala vrednost prihodkov. Produktivnost je tako v letu 2012 znašala 125.029 EUR, kar je 16 odstotkov manj kot leto prej. En zaposlen je v povprečju ustvaril 125.029 EUR prihodkov.

Tabela 16: Realna produktivnost* dela v podjetju X v letih 2011 in 2012

	v EUR	2011	2012	I _{12/11}
a	Prihodki	2.360.018	2.158.955	91,5
b	ICŽP	100,0	102,6	102,6
c = (a/b)*100	Deflacionirani prihodki	2.360.018	2.104.245	89,2
d	Povprečno število zaposlenih	15,83	16,83	106,3
e = c/d	Produktivnost	149.085	125.029	83,9

Legenda: * Podatke sem deflacimirala in jih preračunala glede na cene iz leta 2011. Ker se podatki nanašajo na izkaz poslovnega izida, sem uporabila povprečni indeks cen življenjskih potrebščin (ICŽP), ki je leta 2012 znašal 102,6 (Statistični urad Republike Slovenije, 2013).

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Gospodarnost ali ekonomičnost

Kot je razvidno iz enačbe (15), je koeficient ekonomičnosti (E) opredeljen kot razmerje med prihodki in odhodki. Podjetje posluje gospodarno takrat, ko so prihodki večji od odhodkov. V tem primeru ustvarja dobiček, v nasprotnem pa izgubo (Milost, 2009, str. 166).

$$\text{Koeficient ekonomičnosti} = \frac{\text{Prihodki}}{\text{Odhodki}} \quad (15)$$

Bizjak (2008, str. 151) navaja naslednje vrednosti kazalnika:

- $E > 1$, kar pomeni, da je podjetje ustvarilo več kot potrošilo
- $E < 1$, kar pomeni, da je podjetje porabilo več kot ustvarilo
- $E = 1$, pa pomeni, da je podjetje potrošilo ravno toliko kot ustvarilo.

Iz Tabele 17 je razvidno, da so bili prihodki v obeh letih večji od odhodkov, kar pomeni, da podjetje posluje z dobičkom. Koeficient ekonomičnosti je v letu 2012 znašal 2,29, kar pomeni, da je podjetje na eno denarno enoto odhodkov ustvarilo 2,29 denarnih enot prihodkov. Kljub temu se je koeficient ekonomičnosti v letu 2012 zmanjšal za 10,8 odstotkov, razlog temu pa je zmanjšanje prihodkov in povečanje odhodkov.

Tabela 17: Kazalnik ekonomičnosti preučevanega podjetja za leti 2011 in 2012

	v EUR	2011	2012	I _{12/11}
a	Prihodki	2.360.018	2.158.956	91,5
b	Odhodki	917.797	941.557	102,6
c = a/b	Ekonomičnost	2,57	2,29	89,2

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Dobičkonosnost sredstev - ROA

Dobičkonosnost sredstev (angl. »return on assets«- v nadaljevanju ROA) prikazuje razmerje med dobičkom in celotnimi sredstvi in je predstavljena v enačbi (16). Kaže nam uspešnost uporabe sredstev podjetja. Ker primerjamo dinamično kategorijo s statično, v imenovalcu vzamemo povprečno stanje sredstev v določenem letu (Bergant, 2007, str. 62).

Tabela 18 prikazuje dobičkonosnost sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012. Leto se je v letu 2012 glede na preteklo leto zmanjšala za 85 odstotkov, razlog temu pa je bilo predvsem zmanjšanje dobička za skoraj 145.000 EUR.

$$ROA = \frac{\text{dobiček}}{\text{povprečno stanje sredstev}} \times 100 \quad (16)$$

Tabela 18: Dobičkonosnost sredstev preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

	v EUR	2010	2011	2012	I _{12/11}
a	Dobiček		172.930	28.381	16,4
b	Sredstva	2.238.996	2.405.847	2.647.224	110,0
C = (b _t +b _{t-1})*0,5	Povprečno stanje sredstev		2.322.422	2.526.536	108,8
d = a/c	ROA		7%	1%	15,1

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Dobičkonosnost kapitala – ROE

Dobičkonosnost kapitala (angl. »return on equity – v nadaljevanju ROE) je zanimiva za lastnike kapitala, saj prikazuje koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala. Kot izhaja iz enačbe (17), je dobičkonosnost kapitala izračunana kot razmerje med dobičkom in povprečnim stanjem kapitala (Hočevar & Igljčar, 1997, str. 246).

$$ROE = \frac{\text{dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}} \times 100 \quad (17)$$

Tabela 19 prikazuje dobičkonosnost kapitala podjetja v letih 2011 in 2012. Dobičkonosnost kapitala se je v letu 2012 glede na leto prej zmanjšala za 84,4 odstotkov in je znašala 1 odstotek. To pomeni, da je podjetje z 1 EUR kapitala ustvarilo 1 EUR. Leto prej je z 1 EUR kapitala ustvarilo 9 EUR.

Tabela 19: Dobičkonosnost kapitala preučevanega podjetja v letih 2011 in 2012

	v EUR	2010	2011	2012	I _{12/11}
a	Dobiček		172.930	28.381	16,4
b	Kapital	1.911.701	2.084.631	2.113.011	101,4
c = (b _t +b _{t-1})*0,5	Povprečno stanje kapitala		1.998.166	2.098.821	105,0
d = a/c	ROE		9%	1%	15,6

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Čista dobičkovnost prihodkov

Čista dobičkovnost prihodkov (angl. »return on sales« - v nadaljevanju ROS) prikazuje razmerje med čistim poslovnim izidom, t.j. čistim dobičkom/izgubo in celotnimi prihodki (18). Kazalnik prikazuje delež čistega dobička v prihodkih (Hočevar & Igljčar, 1997, str. 245).

$$\text{Čista dobičkovnost prihodkov} = \frac{\text{čisti poslovni izid}}{\text{celotni prihodki}} \quad (18)$$

Iz Tabele 20 je razvidno, da je čista dobičkovnost prihodkov v letu 2012 znašala 1 odstotek, kar pomeni, da je podjetje s 100 EUR prihodkov doseglo 1 EUR čistega dobička. V primerjavi z letom 2011 se je čista dobičkovnost prihodkov zmanjšala za 82,1 odstotkov. V letu 2011 je tako znašala 7 odstotkov in podjetje je s 100 EUR prihodkov doseglo 7 EUR čistega dobička.

Tabela 20: Čista dobičkovnost prihodkov

	v EUR	2011	2012	I _{12/11}
a	Čisti poslovni izid	172.930	28.381	16,4
b	Prihodki	2.360.018	2.158.956	91,5
c = a/b	Čista dobičkovnost prihodkov	7%	1%	17,9

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

5.3 DuPontov sistem povezanih kazalnikov

Posamezne kazalnike lahko združimo v povezane kazalnike in tako pridobimo dodatne informacije. Najbolj znan sistem povezanih kazalnikov je DuPontov sistem, ki se imenuje po ameriškem podjetju Du Pont, kjer se je začel tudi najprej uporabljati. Glavna prednost DuPontovega sistema povezanih kazalnikov je, da s pomočjo nekaj kazalnikov prikaže celotno poslovanje podjetja.

DuPontov sistem povezanih kazalnikov zajema podatke iz izkaza poslovnega izida ter bilance stanja in izhaja iz kazalnika dobičkonosnosti kapitala (ROE). Dobičkonosnost kapitala je odvisna od hitrosti obračanja sredstev, dobičkonosnosti prihodkov ter strukture financiranja. Struktura financiranja je razmerje med sredstvi in kapitalom (Hočevar & Igličar, 1997, str. 248-252).

$$\text{Dobičkonosnost kapitala (ROE)} = \text{obračanje sredstev} \times \text{dobičkovnost prihodkov} \times \text{(sredstva/kapital)} \quad (19)$$

Do izračuna enačbe (19) pridemo tako, da števec in imenovalec v enačbi ROE pomnožimo s sredstvi, nato pa izračun preoblikujemo tako, da dobimo zmnožek dobičkonosnosti sredstev ter razmerje med sredstvi in kapitalom. To prikazuje enačba (20). Enačba (20) pove, da bi bila ROA enaka ROE, če bi podjetje financiralo vsa sredstva z lastnimi viri. Iz enačbe torej sledi, da je ROE odvisna od ROA in strukture virov financiranja.

$$\frac{\text{dobiček} \times \text{sredstva}}{\text{kapital} \times \text{sredstva}} = \frac{\text{dobiček}}{\text{sredstva}} \times \frac{\text{sredstva}}{\text{kapital}} \quad (20)$$

Do končnega izračuna enačbe (19) pridemo tako, da števec in imenovalec v enačbi ROA pomnožimo s prihodki, nato pa izračun preoblikujemo tako, da dobimo zmnožek dobičkovnosti prihodkov ter obračanja sredstev, kar prikazuje enačba (21). Ta nam pove, da

se ROA poveča, če se pri dani hitrosti obračanja sredstev poveča dobičkovnost prihodkov, ali če se pri dani dobičkovnosti prihodkov poveča hitrost obračanja sredstev.

$$\frac{\text{dobiček} \times \text{prihodki}}{\text{sredstva} \times \text{prihodki}} = \frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}} \times \frac{\text{prihodki}}{\text{sredstva}} \quad (21)$$

Kazalec dobičkovnosti prihodkov lahko nadaljnje razčlenimo in vanj vstavimo kazalnik produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja. Dobiček v števcu izrazimo kot razliko med prihodki in odhodki, zapis pa uredimo kot je prikazano v enačbi (22). Iz slednje sledi, da se ob povečanju ekonomičnosti poslovanja poveča tudi dobičkovnost prihodkov.

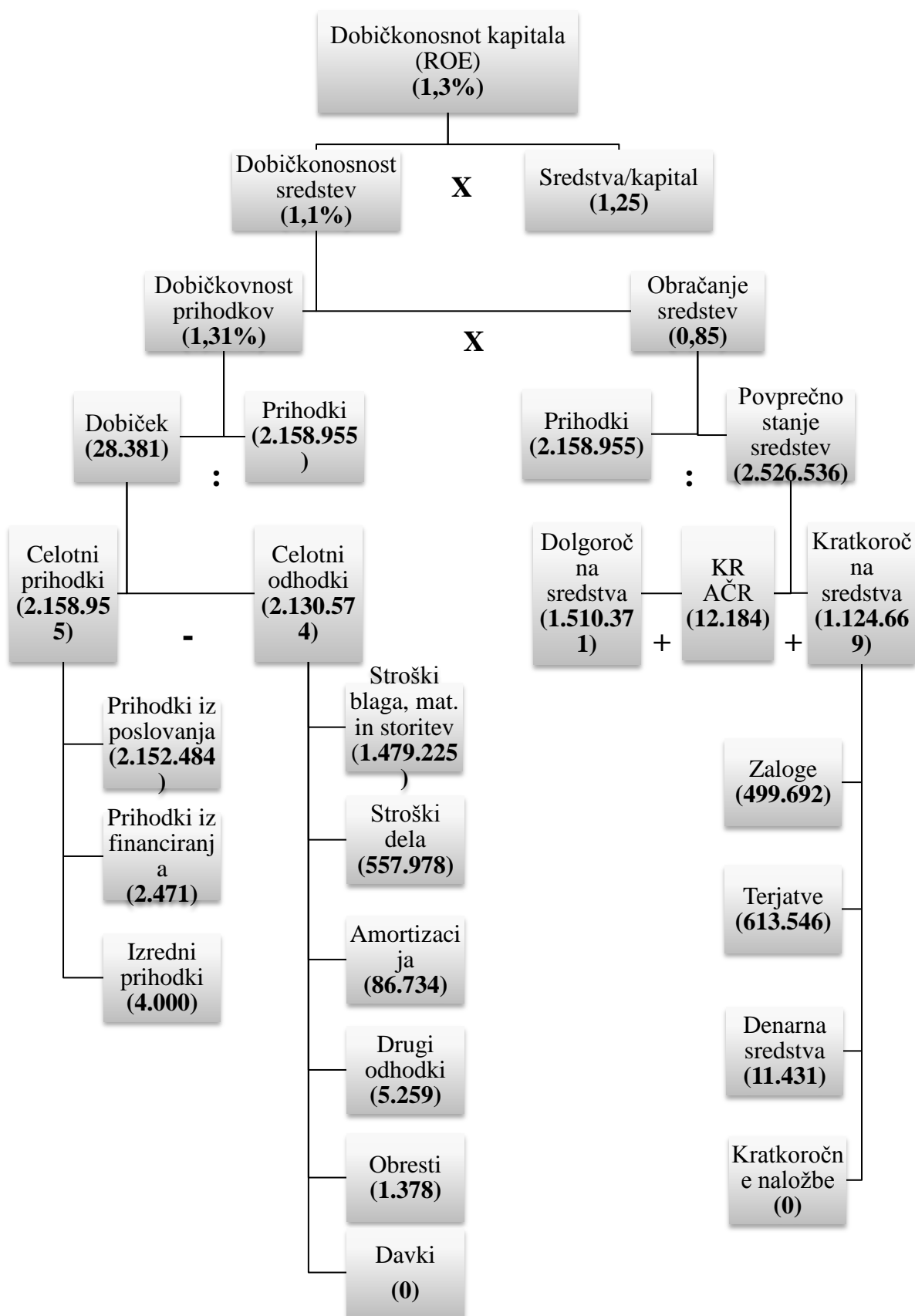
$$\frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}} = \frac{\text{prihodki} - \text{odhodki}}{\text{prihodki}} = 1 - \frac{\text{odhodki}}{\text{prihodki}} = 1 - \frac{1}{\text{ekonomičnost}} \quad (22)$$

Enačbo (22) vstavimo v (21) in dobimo enačbo (23), iz katere sledi, da se dobičkonosnost sredstev poveča, če se pri dani hitrosti obračanja sredstev poveča ekonomičnost ali pri dani ekonomičnosti poveča hitrost obračanja sredstev (Tekavčič & Megušar, 2002, str 21-39).

$$\frac{\text{dobiček}}{\text{sredstva}} = \left(1 - \frac{1}{\text{ekonomičnost}} \right) \times \frac{\text{prihodki}}{\text{sredstva}} \quad (23)$$

Slika 2 prikazuje DuPontov sistem povezanih kazalnikov na primeru podjetja X. Prikazuje odvisnost in povezavo kazalnikov, izračunanih na podlagi bilance stanja in izkaza poslovnega izida podjetja. Dobičkonosnost kapitala je odvisna od dobičkonosnosti sredstev in razmerja med sredstvi in kapitalom. Dobičkonosnost sredstev je nadaljnje odvisna od dobičkovnosti prihodkov ter obračanja sredstev. Dobičkovnost prihodkov je izračunana kot razmerje med prihodki in dobičkom, pri čemer je dobiček izračunan kot razlika med prihodki in odhodki. Prihodki so razčlenjeni na prihodke iz poslovanja, financiranja ter izredne prihodke. Odhodki so seštevki stroškov blaga, materiala in storitev, stroškov dela, amortizacije, drugih odhodkov, obresti ter davkov. Na drugi strani pa je obračanje sredstev prikazano kot razmerje med celotnimi prihodki in povprečnim stanjem sredstev podjetja, pri čemer so sredstva razdeljena na dolgoročna in kratkoročna. Kratkoročna sredstva so razdeljena na zaloge, terjatve, denarna sredstva ter kratkoročne naložbe.

Slika 2: DuPontov sistem povezanih kazalnikov, na primeru podjetja X za leto 2012

Vir: M. Tekavčič & A. Megušar, Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov (uporaba konkretnih podatkov podjetja s simulacijo sprememb), 2002, str 21-39.

SKLEP

V zaključni strokovni nalogi sem analizira poslovanje podjetja, ki sem ga zaradi anonimnosti poimenovala »Podjetje X«. S pomočjo bilance stanje in izkaza poslovnega izida sem analizira podatke za leti 2011 in 2012. Na podlagi izdelane analize sem poskušala ugotoviti spremembe v različnih kategorijah ter preučiti razloge zanje.

Pri izdelavi analize bilance stanja sem se osredotočila predvsem na strukturo in obseg sredstev ter obveznosti do virov sredstev. Sredstva sem podrobneje razčlenila na kratkoročna in dolgoročna ter analizirala še kazalnike obračanja. Analiza sredstev je pokazala, da so se celotna sredstva podjetja v letu 2012, v primerjavi s preteklim letom, povečala za 10 odstotkov oziroma 250.000 EUR. Glavni razlog je povečanje kratkoročnih sredstev, in sicer za 150.000 EUR. Dolgoročna sredstva so se povečala za 7,2 odstotkov, zaradi povečanja opredmetenih osnovnih sredstev ter dolgoročnih finančnih naložb. Ravno tako se je povečal obseg kratkoročnih sredstev za 15,4 odstotkov. Razlog temu je bilo predvsem povečanje kratkoročnih poslovnih terjatev, in sicer za 25 odstotkov. Pri analizi obveznosti do virov sredstev sem preučila obseg in strukturo različnih postavk obveznosti in ugotovila, da so se celotne obveznosti podjetja povečale za 10 odstotkov. Glavni razlog je bilo povečanje dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti, skupaj za 210.000 EUR.

V okviru analize bilance stanja sem izračunala še nekaj kazalnikov obračanja. Zanimiva sta predvsem koeficient obračanja terjatev do kupcev ter obveznosti do dobaviteljev. Ugotovila sem, da kupci svoje obveznosti poravnajo v povprečju v 94-ih dneh, medtem ko podjetje svoje obveznosti poravnava mesec dni prej kot pa to storijo njegovi kupci. To je za podjetje neugodno, ker v povprečju poravnajo svoje obveznosti 1,25-krat hitreje, kot dobijo denar od kupcev.

V nadaljevanju sem analizirala izkaz poslovnega izida, kjer sem predstavila spremembo poslovnega izida podjetja v letih 2011 in 2012. Poslovni izid se je zmanjšal za 87 odstotkov. Glavni razlog je bilo zmanjšanje izida iz poslovanja, kar je posledica zmanjšanja poslovnih prihodkov za 10 odstotkov. Razlogi pa so bili predvsem v padcu naročil v letu 2012.

Na koncu sem pripravila še analizo uspešnosti poslovanja s pomočjo nekaterih kazalnikov, ki sem jih izračunala in predstavila ter analizirala njihova gibanja. Kazalnike sem razdelila v dva sklopa in znotraj teh analizirala pomembnejše kazalnike. Najprej sem analizirala kazalnike plačilne sposobnosti. Tu sem predstavila kratkoročni, pospešeni in hitri koeficient. Kratkoročni koeficient je v letu 2012 znašal 2,52, kar je nad priporočljivo vrednostjo, vsaj 2. Plačilna sposobnost podjetja se je v letu 2012 glede na predhodno leto sicer nekoliko zmanjšala, vendar vrednost kazalnika ni padla pod priporočljivo mejo. Razlog zmanjšanja koeficienta je v povečanju kratkoročnih obveznosti za kar 42 odstotkov. Pospešeni koeficient je v letu 2012 znašal 1,40 in se je, v primerjavi s preteklim letom prav tako zmanjšal. Na zmanjšanje koeficienta je vplivalo povečanje zalog in kratkoročnih obveznosti v letu 2012. Hitri koeficient je znašal 0,03 in je bil za 74,8 odstotkov manjši kot leto prej. Razlog za

zmanjšanje je zmanjšanje denarnih sredstev za 64,2 odstotkov. To zmanjšanje je za podjetje ugodno, saj je priporočljiva vrednost tega kazalnika največ 1, podjetje pa ima vrednost 0,03. Zmanjšanje denarnih sredstev je zato ugoden dejavnik za poslovanje, saj so sredstva v denarni obliki nedonosna, previsoka likvidnost pa zmanjšuje uspešnost poslovanja podjetja. Naslednji sklop kazalnikov so bili kazalniki uspešnosti, kjer sem se osredotočila na kazalnike produktivnosti, ekonomičnosti, dobičkonosnosti sredstev, kapitala ter dobičkovnosti prihodkov. Produktivnost dela se je v letu 2012 zmanjšala, predvsem zaradi zmanjšanja prihodkov in povečanja števila zaposlenih. Zaposleni je zato v povprečju ustvaril manj prihodkov kot leto prej. Ekonomičnost podjetja je opredeljena kot razmerje med prihodki in odhodki. Podjetje posluje gospodarno takrat, ko so prihodki večji od odhodkov. Večja kot je vrednost kazalnika, bolj je podjetje gospodarno. Koefficient ekonomičnosti je v letu 2012 znašal 2,29, kar pomeni, da je podjetje na eno denarno enoto odhodkov ustvarilo 2,29 denarnih enot prihodkov. Kljub temu se je koefficient ekonomičnosti v letu 2012 zmanjšal za 10,8 odstotkov, razlog temu pa je zmanjšanje prihodkov in povečanje odhodkov. V nadaljevanju sem predstavila še kazalnike dobičkonosnosti sredstev (ROA), dobičkonosnosti kapitala (ROE), in dobičkovnost prihodkov (ROS). Zaključno strokovno nalogo sem zaključila s predstavitvijo sistema med seboj povezanih kazalnikov, ki ga imenujemo DuPontov sistem povezanih kazalnikov. Tu sem predstavila izpeljavo enačb, ki prikazujejo povezanost kazalnikov. DuPontov sistem povezanih kazalnikov sem predstavila še na primeru podjetja X za leto 2012.

Kljub slabšemu poslovnemu izidu v letu 2012, kjer sta opazna padec prihodkov in posledično tudi dobička, analiza poslovanja kaže, da podjetje posluje dobro in gospodarno. Menim, da bo podjetje v prihodnje še naprej uspešno poslovalo ter beležilo rast. V kolikor bi pridobili nove kupce, pa lahko pričakujemo porast prihodkov in s tem tudi dobička ter posledično še boljšega uspeha na domačem in tujem trgu. Prav tako lahko pričakujemo, da bo število zaposlenih še naprej raslo.

Z vidika analize sredstev bo moralo podjetje še naprej skrbeti za hitro obračanje obratnih sredstev. Za podjetje je pomembno, da obratna sredstva čim hitreje prehajajo iz ene oblike v drugo. To pomeni, da bo moralo podjetje poskrbeti za zmanjšanje zalog in terjatev.

V letu 2011 so kupci, v povprečju, poravnali obveznosti do preučevanega podjetja v 75 dneh. V letu 2012 so se roki plačil, v povprečju, podaljšali za 30 dni. Razlog temu je lahko, da je podjetje podaljšalo roke plačil. V kolikor podjetje tega ni storilo, bo moralo poskrbeti za boljšo plačilno disciplino kupcev, kar bo vplivalo na zmanjšanje kratkoročnih terjatev in s tem na hitrejše obračanje obratnih sredstev.

Z vidika analize izkaza poslovnega izida bo moralo podjetje izboljšati obseg prihodkov. To lahko stori s pridobivanjem novih kupcev na domačem in tujem trgu. Zaradi specifične dejavnosti, bi lahko okrepili prisotnost na tujem trgu in s tem povečali obseg poslovanja. V okviru odhodkov mora podjetje poskrbeti, da se stroški materiala ne bodo višali, saj predstavljajo največji delež stroškov.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (2013). Najdeno 24. julija 2013 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/JOLP/default.asp>
2. Bergant, Ž. (2007). *Osnove analize poslovanja*. Ljubljana: Abeceda storitve.
3. Bergant, Ž. (2013). *Analiza poslovanja od teorije do prakse (računovodski in finančni vidiki)*. Ljubljana: Inštitut za poslovodno računovodstvo.
4. Bizjak, F. (2008). *Osnove ekonomske podjetja za inženirje*. Nova Gorica: Univerza.
5. Bojnec, Š., Čepar, Ž., Kosi, T., & Nastav, B. (2007). *Ekonomika podjetja*. Koper: Fakulteta za management.
6. Bregar, L., Ograjenšek, I., & Bavdaž, M. (2000). *Ekonomska statistika 2000*. (2. izd.). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Fundak, M., & Mohorič, M. (2010). *Ekonomika poslovanja 1, Statistična analiza pojavov, poslovno računstvo*. Celovec: Mohorjeva.
8. Hočevar, M., & Igličar, A. (1997). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
9. Hočevar, M., & Igličar, A. (1998). *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
10. Lipovec, F. (1983). *Analiza in planiranje poslovanja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
11. Melavc, D. (2003). *Gospodarjenje*. Koper: Fakulteta za management.
12. Milost, F. (2009). *Osnove računovodstva*. Koper: Fakulteta za management.
13. Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
14. Podjetje X. (2013). *Organizacijska struktura podjetja X* (interno gradivo). Kraj X: Podjetje X.
15. Podjetje X. (2013). *Stroški blaga materiala in storitev podjetja X* (interno gradivo). Kraj X: Podjetje X.
16. Pučko, D. (1998). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
17. Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
18. Pučko, D., & Rozman, R. (1996). *Ekonomika in organizacija podjetja, 1. knjiga: Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
19. Rebernik, M. (2008). *Ekonomika podjetja*. 4. izdaja. Ljubljana: GV založba.
20. Slovenski računovodski standardi. *Uradni list RS* št. 118/2005 (10/2006 popr., 112/2006 popr., 90/2010 popr.), 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 3/2007, 12/2008, 1/2010, 80/2011, 2/2012, 64/2012.
21. Statistični urad Republike Slovenije. (2013). Indeks cen življenjskih potrebščin, Slovenija, december 2012. Najdeno 2. avgusta 2013 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5244
22. Tekavčič, M., & Megušar, A. (2002). Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov (uporaba konkretnih podatkov podjetja s simulacijo sprememb). V *Zbornik 8. strokovnega posvetovanja Zveze ekonomistov Slovenije o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije* (str. 21-39). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije.
23. Turk, I., & Melavc, D. (2001). *Računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.

24. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 65/2009-UPB3, 83/2009 *Odl.US*: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 *SkI.US*: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013 *Odl.US*: U-I-311/11-16.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Bilanca stanja podjetja X za leti 2011 in 2012	1
Priloga 2: Izkaz poslovnega izida podjetja X za leti 2011 in 2012	2
Priloga 3: Izračun koeficienta obračanja obratnih sredstev podjetja X za leti 2011 in 2012	3
Priloga 4: Izračun koeficienta obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti podjetja X za leti 2011 in 2012	4
Priloga 5: Izračun kazalnikov plačilne sposobnosti podjetja X za leti 2011 in 2012	5

Priloga 1: Bilanca stanja podjetja X za leti 2011 in 2012

Tabela 1: Bilanca stanja podjetja X za leti 2011 in 2012

	2011	2012
SREDSTVA	2.405.847	2.647.224
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	1.408.611	1.510.371
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	12.963	9.661
1. Neopredmetena sredstva	12.963	9.661
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	1.387.875	1.490.184
III. Naložbene nepremičnine	0	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe	7.773	10.526
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0
2. Dolgoročna posojila	7.773	10.526
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	974.275	1.124.669
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0
II. Zaloge	452.065	499.692
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	490.310	613.546
V. Denarna sredstva	31.900	11.431
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	22.961	12.184
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	2.405.847	2.647.224
A. KAPITAL	2.084.631	2.113.011
I. Vpoklicani kapital	18.778	18.778
1. Osnovni kapital	18.778	18.778
II. Kapitalske rezerve	6.028	6.028
III. Rezerve iz dobička	17.656	17.656
V. Preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček/izguba)	1.869.239	2.042.168
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta (čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta)	17.293	28.381
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	6.300,0	86.355
I. Dolgoročne finančne obveznosti	6.300	86.355
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	313.906	447.169
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	8.400	66.165
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	305.506	381.004
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.010	689

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida podjetja X za leti 2011 in 2012*Tabela 2: Izkaz poslovnega izida podjetja X za leti 2011 in 2012*

	2011	2012
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	2.344.776	2.152.329
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	0	0
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0	0
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	11.616	155
5. Stroški blaga, materiala in storitev	1.556.946	1.479.225
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	1.342.180	1.201.289
b) Stroški storitev	214.766	277.936
6. Stroški dela	547.397	557.978
a) Stroški plač	422.606	425.535
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	37.401	37.660
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	34.770	33.204
č) Drugi stroški dela	52.620	61.579
7. Odpisi vrednosti	34.485	86.734
a) Amortizacija	34.430	68.639
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	55	0
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	18.095
8. Drugi poslovni odhodki	5.275	5.259
9. Finančni prihodki iz deležev	518	2.471
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	2798	0
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	160	1.125
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	370	253
15. DRUGI PRIHODKI	310	4.000
16. DRUGI ODHODKI	0	0
17. DAVEK IZ DOBIČKA	42.455	0
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (ČISTI DOBIČEK/IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA)	172.930	28.381
20. POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	15,83	16,83
21. PRENESENI ČISTI DOBIČEK/ČISTA IZGUBA	1.869.239	2.042.169
25. BILANČNI DOBIČEK/IZGUBA	2.042.169	2.070.550

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Priloga 3: Izračun koeficienta obračanja obratnih sredstev podjetja X za leti 2011 in 2012

Tabela 3: Izračun koeficienta obračanja obratnih sredstev podjetja X za leti 2011 in 2012

	v EUR	2010	2011	2012	I _{12/11}
a	Stroški blaga, mat., storitev		1.556.946	1.479.225	95,0
b	Stroški dela		547.397	557.978	101,9
c	Drugi poslovni odhodki		5.275	5.259	99,7
d=a+b+c	Stroškovna vrednost proizvodnje		2.109.618	2.042.462	96,8
e	Zaloge	338.107	452.065	499.692	110,5
f	KR poslovne terjatve	474.731	490.310	613.546	125,1
g	Denarna sredstva	66.426	31.900	11.431	35,8
h =e+f+g	Obratna sredstva	879.264	974.275	1.124.669	115,4
i=(h_t+h_{t-1})*0,5	Povprečno stanje obratnih sredstev		926.770	1.049.472	113,2
j = d/i	Obračanje obratnih sredstev		2,28	1,95	85,5
k = 365/j	Dnevi vezave obratnih sredstev		160	188	117,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Priloga 4: Izračun koeficienta obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti podjetja X za leti 2011 in 2012

Tabela 4: Izračun koeficienta obračanja kratkoročnih poslovnih obveznosti podjetja X za leti 2011 in 2012

	v EUR	2010	2011	2012	I _{12/11}
a	Stroški blaga, mat., storitev		1.556.946	1.479.225	95,0
b	Stroški dela		547.397	557.978	101,9
c	Drugi poslovni odhodki		5.275	5.259	99,7
d = a+b+c	Stroškovna vrednost proizvodnje		2.109.618	2.042.462	96,8
e	KR poslovne obveznosti	304.195	305.506	381.004	124,7
f = (e_t+e_{t-1})*0,5	Povprečno stanje KR poslovnih obveznosti		304.851	343.255	112,6
g = d/f	Obračanje KR poslovnih obveznosti		6,92	5,95	86,0
h = 365/g	Dnevi vezave KR poslovnih obveznosti		53	61	116,3

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Priloga 5: Izračun kazalnikov plačilne sposobnosti podjetja X za leti 2011 in 2012

Tabela 5: *Kratkoročni koeficient*

	v EUR	2011	2012	Indeks vrednosti 2012/2011
a	Kratkoročna sredstva	974.275	1.124.669	115,4
b	Kratkoročne obveznosti	313.906	447.169	142,5
c = a/b	Kratkoročni koeficient	3,10	2,52	81,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Tabela 6: *Pospeseni koeficient*

	v EUR	2011	2012	Indeks vrednosti 2012/2011
a	Kratkoročna sredstva	974.275	1.124.669	115,4
b	Zaloge	452.065	499.692	110,5
c	Kratkoročne obveznosti	313.906	447.169	142,5
e = (a-b)/c	Pospeseni koeficient	1,66	1,40	84,0

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.

Tabela 7: *Hitri koeficient*

	v EUR	2011	2012	Indeks vrednosti 2012/2011
a	Denarna sredstva	31.900	11.431	35,8
b	Kratkoročne obveznosti	313.906	447.169	142,5
c = a/b	Hitri koeficient	0,10	0,03	25,2

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2013.